

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Aron**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Értesítés. Gamauf Vilmos. — A sepsiszentgyörgyi vándorgyűlés. r. t. — Piros borok készítése. Paget János. — Besztercze vidéki körút. Fekete Pál. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés 1879 szept. hó 29-én. — Értesítés a járványos betegségekről. — Kerti terméyek árjegyzékei. — Új naptárak. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Értesítés.

Az erdélyi gazdasági egylet idei szőlőtermése az alábbi napokon fog a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett nyilvános árverés útján eladatni u. m.

A köztelki szőlőtermés (agyagdombutca 1. és 2 sz. alatt) Szerdán október hó 15-én délután 4 órakor. Kikiáltási árak:

- az aljban levő összes asztali szőlő termés 50 frt,
- a riesling tábla termése 100 frt,
- a kék burgundi tábla termése 60 frt,
- az oportó tábla termése 80 frt.

A nagy utczaai szőlő termése Csötörtökön október hó 16-án délután 4 órakor, kikiáltási ára az egész szőlőtermésnek 120 frt.

Mindkét árverésre a venni szándékozók ezennel tiszteletteljesen meghivatnak.

Kolozsvárt, 1879. október hó 13-án.

Gamauf Vilmos.

egyleti titkár.

A sepsiszentgyörgyi vándorgyűlés.

Három évi, főként a külbajok által okozott szünet után az erdélyi gazdák vándorgyűlése végre megtartható volt és Háromszék megye valamint Sepsiszentgyörgy városának érdeklődő közönsége beválthatta évekkel ezelőtt oly szíves készséggel adott szavát! Az erdélyi gazdasági egylet elnöksége teljes számmal volt képviselve Tisza László elnök; valamint Szabó József és Báró Jósika Sámuel alelnökök által, ezen urakat Háromszék megye nevében Brassón Künlé

József és Béli Tivadar, a megye szélén pedig maga a főispán Potsa József fogadta, miglen a Sepsiszentgyörgyre érkezéskor először a város nagyszámu küldöttsége, azután a megye tisztelgett. Programm szerint első nap október 2-án az állatbirálat lévén megejtendő, az illető bizottság Szabó József elnökte és Gamauf Vilmos jegyzősége csakhamar megalakult és azonnal munkához fogott. Sajnosan kellett constátálni, hogy a híres marhanevelő megye általában véve gyengén volt képviselve, ugy, hogy több osztályban az első díjak kiadásra sem kerülhettek; minőségre legkielégítőbb a 2 éves bikák, a borjas fejős tehének és a jármos ökrök csoportja volt, ámbár itt is felette csekély számmal szerepeltek az állatok. Délben 3 órakor a főispán vendégszerető asztalához gyűlt vagy 40 tag és bár az u. n. „hivatalos“ toasztok ki voltak zárva, mégis egy pohár köszöntő a másikat érte. Az estéli előértekezlet kijelelő bizottságot küldött ki az egyes juryk és szemle bizottságok összeállítására s a javaslat előleges elfogadása után a nagyszámu közönség együttesen a színházba indult és annak minden zege-zugát zsufozásig megtölté; különben Sztupa jól szervezett társulata meg is érdemelte e tömeges pártolást. Az előadást követő ismerkedési estély nem sikerült teljesen, mert a helyiség zártkörűsége megóva nem lévén, egy „tullekes“ elem visszavonulásra kényszerité a társaság nagyobb részét.

Másnap október 3-án délelőtt 10 órakor az elnökség küldöttségileg hivatott meg székének elfoglalására s ekkor tartá Tisza László azon emelkedett szellemü magvas megnyitót, mely a vándorgyűlési jegyzőkönyvben teljtartalmulag megörökítve lesz. Az igazolt tagok száma csak 117-et tett; a legesekélyebb, mi eddig előfordult, mert Maros-Vásárhelyt 161, Dicsöszentmártonban 122, Déván 176 és Tordán 213 tagot olvastunk!!! Ha e részvétlenség, mely főleg a vidékiek elmaradásában nyilvánult, a hagyományos indolentiára vagy a vándorgyűlés hosszas szünetelésére vihető vissza, még akkor is nagyon sajnós, — de mélyen kellene fájlalnunk, ha a visszavonu-

lásnak oka — ne nevéss t. olvasó, mert a mit mondunk végzetlenül komoly szó — a politikai ellentétekben rejlenék . . .

Számos megye és testület kinevezett küldötteiből tényleg alig 1—2 jelentkezett, úgy, hogy csakugyan nem kis feladat volt a javaslatba hozott 7 bíráló s 8 szemlebizottságot összeállítani. Ezután titkár Gamauf Vilmos olvasta fel a tordai vándorgyűlésről ájtott azon indítványokat, melyek ellátást igényeltek, mindannyi az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmányának kísérelő véleménye értelmében lett elfogadva. Most alelnök Szabó József referált a székesfehérvári gazdasági kongressusról és annak fontosabb határozatait oly világos, meggyőző modorban ismertette, hogy a figyelmes hallgató számot adhatott magának arról, minő messzekiható fontossággal bírnak az ott tárgyaltak hazánk mezőgazdaságára. Ugyanazért midőn a vándorgyűlés a jeles előadónak osztatlan elismerést és egyhangú köszönetet szavazott, egyszersmint Potsa József, Vörös Sándor, Timár Károly, Pávai Vajna Elek és Mikó Bálint személyekben véleményező bizottságot kért fel, melynek jelentése a vasárnapi ülés első tárgyaúl tüzetelt ki. Az idő előhaladta miatt az állattárlati jutalmak kiosztása után a nem nagyon látogatott közebedhez siettek a tagok, hol Tisza László emelē poharát alkotmányosan uralkodó királyunk ő felségéért, szép szavait számos köszöntő követē, melyek közül különösen egy fájdalomosan érintett, midőn azt hallottuk, hogy „a zöld asztal melletti ellenvéleményeket ne vigyük át a fehér asztalhoz is, ne mételyezzük meg a családi szentélyt, a politikai ellenségeskedéssel“ . . . Valóban szomorú képe az elfogultságnak, hol még a mezőgazdaság békés és semleges terén is harci mezőt keres a pártviszály!

Délután 5 órakor Gamauf Vilmos értekezett azon themáról melyet az ampelographiai bizottság ülésén is az erdélyi gazdasági egyesület nevében előadott t. i.: „Az erdélyi borvidéken meghonosított szőlőfajok közül melyek bizonyultak be legjobbaknak?“ Őszintén bevalljuk, hogy ezen értekezés egy bortermő megye kebelében inkább lett volna helyén, de épen az előbb említett körülmény miatt halasztható nem volt. A kevés jelenvolt érdeklődőnek rövid hozzászólása után, a gyűlés az előadónak köszönetet szavazott és egyszersmint határozati-lag kimondá, miszerint az erdélyi gazdasági egyesület kéressék meg, hogy jövőre a hazai szőlőfajokról is hasonló munkálatot mutasson be, az importált fajokra vonatkozó adatokat pedig folytonosan egészítse ki.

Este fényes bál zárta be a fáradtságteljes napot és a szép hölgyek koszoruja, mely ott bemutatva volt, bizonyosságot tett arról, hogy a derek megyének nemcsak terményei, de virágai is első rangot foglalnak el! . . .

Szombaton csend állott be: a komoly munka csendje, a bíráló bizottságok a kiállítás egyes osztályaiban működtek, a jószágszemlélők pedig utra keltek.

Az utolsó napi gyűlés, vasárnap délelőtt 10 órakor nyílt meg. A Szabó József értekezéséről a bizottság véleményét Timár Károly olvasta fel, mely egyhangulag elfogadtván, határozatott, hogy mindkettő a székesfehérvári kongressus végrehajtó bizottságának fog megküldetni. A szemlebizottságok jelentései érdekesnél érdekesebb részleteket tártak a figyelmes

hallgatók elé; mindezek a jegyzőkönyvben lesznek feltalálhatók. Említést érdemel azon határozat, hogy a baróti földmives iskola s hasonló rangú intézetek érdekében felirat fog intéztetni a ministeriumhoz, hogy ezeknek sikerrel végzett növendékei a gazd. középintézetekbe, névszerint a kolos-monostoriba felvehetők legyenek. A bíráló bizottságok jelentéseinek felolvasása a jutalomosztás alkalmára halaszthatván, gyűlés a napirend további tárgyára, Erdélyi Károly értekezésére „A földbiratok szétdaraboltságának hátrányai“-ra tért át. A t. szerző oly eleven és találó színekkel festē e visszas állapotot, hogy a gyűlés zajos helyesléssel adott egyhangú elismerésének kifejezést s felkérte az erdélyi gazdasági egyesület, hogy e velős munkálatot számos példányban külön lenyomatva az erdélyi magyar községekben lehetőleg elterjeszteni sziveskedjék.

Déli egy órára a jutalomosztás lévén hirdelve, az ülés befejezte délután 5 órára halaszthatott, de megelőzőleg Tisza László indítványt tett; hogy mindenütt ott, hol még eddig községi falkola nem létezik, ilyennek felállítása a nmlgu ministerium által megrendeltessék, a mi közhelyesléssel fogadtatott; továbbá ugyan csak Tisza László 12 drb arany pályadíjat tüzött ki az emberi trágya értékesítését tárgyazó rövid és népszerű dolgozatra, mely nagylelkű ajánlatot a gyűlés hálás éljenzéssel fogadott.

Délután Pávai Vajna Elek hét indítványára került a sor, de a részletes tárgyalás csakhamar arról győzte meg a gyűlést, hogy itt oly fontos és életbevágó kérdésekkel áll szemben, melyeket ily rövid idő alatt és oly nagy számú gyülekezetben elintézni nem lehet. Felkéretett tehát az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmánya, hogy a t. indítványozó meghívásával ezen indítványokat tárgyalni s még ez év folytán az illetékes ministeriumokhoz felterjeszteni sziveskedjék.

A közelebbi gyűlés székhelyéül feltételelesen Nagy-Enyed lett kitűzve, a ministeriumnak 800 frt adományáért köszönet mondva; ezután polgár mester Császár Bálint Sepsiszentgyörgy városa, főjegyző Horváth László pedig Háromszékmegye nevében mondott elismerést az erdélyi gazdasági egyesületnek, melynek köszönhetni, hogy a gyűlés itt megtartatott. Tisza László zárbeszédében kifejezést adott azon kellemes benyomásnak, melyet reá a kiállítás és a tárgyalások tettek; daczára minden aggály és ellenizgatásnak egy pár ember buzgósága e szép eredményt szülte! E szép hangba csak egy félhang vegyül, az, hogy majd csupa ősz fejet látott az asztal körül és sajnosan nélkülözte az ifju arcokat, az utódokat, kik az ősök szent örökségét átvegyék; de reményli, hogy jövőre ez is másként lesz. Köszönetet mondván az intéző bizottságnak általában, névszerint megemlíti főispán Potsa József, Gróf Schweinitz Gyula, Bartha Ferencz, Binder Lajos, Görög István, Dr. Szász István és Bogdán Arthur urakat, kik legelőbbit fáradtak; mire az erdélyi gazdák ötödik vándorgyűlését bezárta.

A tárlat egyes osztályainak sikerültéről a bírálati jegyzőkönyvek tanúskodnak, mire e helyen ki nem terjeszkedhetünk, az egésznek szemefénye a valóban gyönyörű házi ipar kiállítás volt.

Piros borok készítése.

A szüret közeledik s ha az időjárás oly szép marad, mint a közelebbi napokban volt, a piros bort adó Oporto, Pinot és Carbenet fajok egy hét alatt megérnek. Tíz év óta gyakorlom a piros bor készitést s úgy hiszem némi szolgálatot teszek vele, ha eljárásomat tapasztalatlannabbak számára, közzé teszem.

Piros bornak soha sem szabad édesnek lenni! ez egyik fő szabály, melyet a készítőnek meg kell tartani; ezért a szüretet ne halassza igen későre.

A mustokban kétféle szőlőcukor van; melyeket csak úgy lehet egymástól megkülönböztetni, ha polarizált világosságot *) vezetünk rajtuk keresztül. Egyik cukor az ilyen módosított világosság-sugárt jobbra, - másik balra téríti el egyenes irányából.

A jobbra-térítő szőlőcukor (dextrose) minden mustban megvan s erjedéskor könnyen szeszszé változik. A balra-térítő cukor (levulose) ellenben csak túl-érett fürtök nedvében képződik s nagyon lassan és nehezen erjed.

A tokaji, sauternei s más aszaborok, sokáig tartó édes-ségüket éppen a nehezen változó balra-térítő cukornak köszönhetik. Ilyen borok gyakran 20 évig, sőt tovább is megtartják édességüket s a pincze kezelőnek végtelen sok bajt szenvednek, évenként meg-megújuló utó-erjedésükkel.

Fejér borokra nézve azonban a levulose képződése s ezért a késői szüret multhatatlanul szükséges, ha lehető jó bort akarunk készíteni; mert csak így fejlődhetnek ki a zamatot és illatot adó s a bor finomságára nélkülözhetetlen illatos olajok. Ily boroknál a sokáig tartó édesség előny s az ital jeles voltának ismertető jele. A pincze kezelők törekednek, de mostanig hasztalan próbálták a nemes fejér borok édességét megtartani s időnként megújuló erjedésüket másként meggátolni, csakis úgy, ha spiritust töltenek hozzá. Még a francziák haladtak e részben legtöbbré; pinczémben van oly sauternei bor, melyet már 12 év óta tartok és ezalatt sohasem zavarodott meg és édességét megtartotta.

Ne kérdezzék tőlem t. olvasóim! miért lehet és kell a finom fejér bornak édesnek lenni, a pirosnak pedig nem? Más feleletet nem tudok adni, mint: de gustibus non est disputandum! s ezért nekünk bortermelőknök a fogyasztó közönség izléséhez kell alkalmazkodnunk, ha a mit készitünk haszonnal akarjuk eladni.

Ne legyen hát édes a piros bor s evégre: ne szürd későn!...

Mit nevezünk a piros borra nézve késői szüretnek: csak a mustmérővel kezünkben dönthetjük el; valamint azzal is előre tisztában kell lennünk: könnyü avagy erős bort akarunk-e készíteni?

*E részben a vélemények és izlések kissé különbözök. Az angolok például, több mint egy század óta folytatott s Francia

*) Némely testeken, pl. a turnalin nevü ásványon átbocsátott világosság-sugár sokféle szorodó rezgési elenyésznek és csak egyirányu rezgés marad meg. Az ilyen sugárt nevezik a természettanban polarizált = egy rezgésü világosságnak. Szerk.

ország borbevitelével ellen intézett vámpolitikától vezetve, kedvezte a Portugaliából bevitt s ott erősen szeszezett boroknak. E miatt annyira hozzá szoktak, az olykor 30% szeszszel erősített piros borokhoz, hogy csak azon néhány év alatt mióta új vámtörvények folytán a könnyebb francia piros borokhoz olesón hozzájuthatnak, kezdetek Angliában gyengébb borokat is inni. Ily mesterségesen elrontott izlés ne szolgáljon nekünk sinormértékül borkészitési eljárásunkban.

Mindig a lehető legjobbra kell törekednünk s ennek elérését czélul kitöznünk. Ezt úgy érhetjük el, ha a piros bornak való mustot akkor szürjük, mikor cukor tartalma 20—23% közt áll. *)

A két határ, melyek közt a vörös bornak való must cukor tartalma ingadozhatik: 18—25%; ha 18-nál kevesebb: bora nem állandó, ha 25-nél több: igen erős lesz s gyakran édes.

Mikor a szüret ideje közeledik; a bortermelő gyakrabban megfordul szőlőjében; olyankor egy pár gerezdet tiszta váson zacskóba teszen, nedvét kiszorítja s cukor tartalmát megméri. Mihelyt a must 22° cukrot mutat, azonnal szüretelni kell.

A piros bor mustjának kezelésére nézve különböző módszerek vannak gyakorlatban, melyek szerint az erjesztésre szükséges idő 4 naptól egész 2 hónapig változhatik. Én azt az eljárást írom le, melyet a carbenet-fajok borainak készítésénél követek, mert csak ezt a fajt mivelem. Hiszem azonban, hogy ugyanezen módszer a Pinot (burgundi) és Oporto fajknál, is czélszerűen alkalmazható. Lássuk tehát:

A szürethez hozzá kezdve: naponként csak annyi szedőt foglalkoztatok, kikkel két erjesztő kádat megtudok tölteni, sem többet, sem kevesebbet. Csak ha a kád egy nap alatt egészen megtelik, lehet az erjesztést helyesen vezetni; mihelyt az első nap szedett szőlőhöz, mely azon éjjel már megpepszdül, másnap szedett friss szőlőt elegyitnek, a netán félben maradt kád kitöltésére: ez mindig felzavarja az erjesztés folyamatát. Ezért a jobb bortermelők kerülnek.

Nálam a leszedett szőlőt ott helyt egy morzsoló malmon mely egy 60—70 vedres hordó tetejére van illesztve, leforgatják s ekként haza szállítva a sajtó színbe viszik. Itt az erjesztő kádba rakják át, de csak a szemeket, a henkely nélkül.

Egy ilyen kádba körül-belül két hordó tartalma, mintegy 120 vederre való anyag fér. Azonban a kádat nem kell egészen tele tölteni, hanem csak annyira, hogy egy jó arasznyi (9 hüvelyk) hujja maradjon, ekkor egy lyukacsos fedelet sülyesztünk bele, mely a szőlő-szemeket leszorítva tartsa de a mustnak szabad utat engedjen. Ez a fedél 6 hüvelyknyire álljon a must színe alatt; apró likacsai csak akkorára legyenek furva, hogy a szemeket át ne eresszék, mert ha ezek kiemelkedve a levegővel érintkezhetnek, könnyen egy kis savanyúságot, eczetesedést vesznek magokba.

Legfelül jön a kádra még egy felső fedél, egy kis ajtóval ellátva, hogy az erjedés folyamatát figyelemmel lehessen kísérni

*) Mindenütt a Klosterneuburgi mustmérleget értem, mely hiányai mellett is mostanig legjobb. P. J.

s a meleget időnként megmérni. *) Légmentesen elzárni az erjedő mustot nem czélszerű, mert egy kis levegővel való érintkezés előmozdítja a piros színanyag fejlődését; a felső fedél tehát csak arra való, hogy a meleget visszatartsa s por és piszok behullását akadályozza.

A must erjedésének kezdete a lég melegének fokától és a cukor-tartalom mennyiségétől függ. Gyengébb must hamarabb kezd forrni, de hamar is kiforrja magát. Hogy a meleget szabályozhassam s kellő fokon tarthassam: sajtószinemet két részre osztva, egyikbe fűtő kemenczét tétettem. A bor erjedésére legalkalmasabb 16° R. meleg s ennyit már october közepén, gyakran csak mesterséges fűtéssel lehet fenntartani.

A must kiforrására nálam legkevesebb 5 nap, legfeljebb 10 nap kellett, ennél tovább héjján hagyni a levet nem kell; meddig tartjuk rajta, hőmérővel biztosan meg lehet határozni. Ugyanis: rohamos erjedés közben a must melege 24—26° R. közt változik, mihelyt ez a meleg 20 fokon alólrá száll: annál jobb, mentől előbb lehuzzuk a bort a trébelyről. Most már meleg pinczébe helyezük el, hol a csendes utó-erjedés 4—6 hét alatt lefoly; ekkor kell először lehúzni.

Gyakran megesisik, hogy az ifju piros bornak (csak a Carbenetről szölok) friss korában nincs elég setét színe, de 2—3 lehasz után a kellő szín, — néha kissé világosabb, máskor feketébb, — mindig megjön.

Többször hallottam másoktól panaszt, hogy piros boraik nem elég színesek; a készítésben fekszik-e ennek oka? vagy tán nem a valódi Carbenet szőlőfajt mivelik? nem tudom eldönteni.

Ha piros bort termelő gazdatársaim személyesen akarnak az én módszeremet megismerlenni: látogatásukat mindig örömmel fogadom. Mindnyájunk közös érdeke, hogy Erdély piros borai jó hírnévre tegyenek szert! . . .

Aranyos-Gyéres, 1879. oct. elején.

Paget János.

Beszterceze vidéki körút.

II.

Beszterczen a szilvatermesztés emberi emlékezetet fejl haladó s miként állítják, a város keletkezésével és kereskedelmi forgalmával született és innen utazta be a város nevéreől nevezett „besztercezi szilva“ csaknem az egész világot.

Az alma- és körtetenyésztés is már a múlt században nagyban foglalkoztatta az itteni népet, mint a mezőn és erdőken található csaknem 100-ados oltott alma- és körtékák bizonyítják.

E század elején Schmidt polgármester azt a statutumot állítá fel, hogy a ki egy vadfát bárhol is megolt, az az oltónak sajátjává válik. Ez eredményezte itt az ernyedetlen szorgalmat; így lett a besztercezevidéki mező és erdő mindenütt nemes oltványokkal tele s bántalmatlanul nyögnek nemes terhök alatt a százados oltott gyümölcsfák s jutalmazták tulajdonosaik fáradsalmát.

Beszterczenek magának, több ezerre menő nemesített termő alma- és körte-oltóványa van; még pedig Gellner Gottfried, mint a pomologia Nesztora, egy 70 év körüli öreg, az újabb korban 290 faj körtvét és 180 faj almát hozott Lucastól, s mindezek termő állapotban ékesítik mintegy 20 holdas gyümölcsösét. Mint szüvedélyes pomolog, bírja az eddig megjelent s illustringált német pomologiai könyveket, ez uton meghozatta a megirt alma és körte fajokat, kiprobálta s azután a kiprobáltak legjavából osztogatja ingyen földieinek tavaszoként kéveszámra az alma- és körte oltógalyakat; s minthogy egymaga bajlódik vele, először nem zavar, másodszer roszat nem ad s a különben is szorgalmas nép roppant pontossággal s ügyelettel oltogat.

Beszterczen a sok közül jeles gyümölcsösse van még nagy pap Budaker Gottliebnek, mintegy 16 hold. Továbbá: Wohl szász-újfalusi papnak a legremekebb termő cseresnyefákkal beültetett 15—20 hold gyümölcsösse van, itt a Batul alma különösen uagy mennyiségben van képviselve, mint e vidéken mindenütt. Tomi besztercezi polgár es iparos szép gyümölcsösse életrevalóságáról tanuskodik, mert a múlt évről megállott Van Mons Reinette, Boni alma, Kewi izetes, mind a cseresnyeréssel egyszerre, julius 15-én jött kóstolás alá; szép gyümölcsösse ernyedetlen szorgalommal párosultan jutalmaztatja gazdáját.

Malomárkából szekérszámra hordják öszel és télen az angol arany Parmain almát.

Falun az utcák szélei nemes gyümölcsfákkal ültetvék be; minden falunak, helységnek van községi faiskolája; ezen kívül egyeseknek több százra menő saját nemesített oltványiskolájok, mint például Vinda községben 15 krajczáron adnak egy oltványt s minthogy helyben minden embernek van, Beszterczen árusítanak el évenként 2—3000-et. Bátor vagyok Vindának 1878-iki évi gyümölcsstermesi kimutatását ide mellékelni, melyet a vindai szászok több ezerre menő ös és százados oltványokról állítanak elő s melynek elárusítása végett beutazták Bukovinát, hol el is adták gyümölcsök nagyobb részét.

Vindában az 1878-ik évben termelt:

1) Batul alma	120	hectoliter.
2) Pázmán alma	70	„
3) Stettini piros (itt Bambergi)	40	„
4) Szászap alma	35	„
5) Vindai magoncz, fehér alma	200	„
6) Téli kék alma	22	„
7) Fejér Batul	40	„
8) Ponyik alma	45	„
9) Piros Calvil	65	„
10) Zöld alma (én azt hiszem: Má dai kormos)	200	„
11) Kemény alma (golyó almának is hívják)	200	„
12) Vegyes nemes almák (ezek közt Van Mons Reinette, Tafota alma, Boni alma)	200	„

Összesen 1237 hectoliter

A múlt 1878. évben volt Beszterceze vidékének Beszterczen fényesen sikerült gyümölcs- és termés kiállítás, hol

*) Czélszerű forraló kádakat készít Kolozsvárt Kaukal.

meghatározták jegyzőkönyvileg: mely faj gyümölcsök lennének haszonnal szaporítandók, hogy a mostani kereskedelmi igényeknek megfelelően, gazdagságos és jövedelmező is legyen.

Igy állván Beszterczének s vidékének gyümölcsészete, kívánatos lenne, hogy a jó példa mindenfelé elterjedjen hazánk felvirágoztatására, mentől több helyen és nagyobb mértékben haladva elő, találjon nagy számu követőkre!

Fekete Pál.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1879. szeptember hó 29-én.

Tartott a lelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak Girsik János, Brassai József, Szenkovich Márton, Páll Sándor, Sárosi Pál, Csulak Dániel, Szabó Samu; Dr. Hintz György, egyleti pénztárnok; Gamauf Vilmos egyleti titkár.

283. A szeptember 6-án tartott rk. ülés jegyzőkönyve felolvasatván — a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Páll Sándor, Girsik János és Szenkovich Márton tagtársak kéretnek fel.

284. Egyleti pénztárnok Dr. Hintz György ur jelenti, hogy a mult ülés határozata folytán eladatott 27000 p. p. urbéri papir 86 frtjával 23,220 frton, kamattérítés volt 256 frt, 50 kr, összeg 23,476 frt 50 kr illetőleg 27 frt provisió levonásával 23,449 frt 50 kr. Ezért vásároltatott 25,000 frtnyi aranyjáradék a 92 frt = 23,000 frt, kamattérítés 352 frt 50 kr, provisió 26 frt és így összesen 23,377 frt, kr, marad fenn készpénzben 72 frt. — Igazgató választmány a végrehajtott convertálást helyeslő tudomásul véve, elhatározza, hogy a 72 frt maradék; valamint az év végéig begyűlő urbéri papirokat is az évi számadás bezásásakor, ha az árfolyam engedi, aranyjáradékkal lesznek felcserélendőek.

286. Kolozsvári lakos Sigmund Ákos egyletünk alapító tagjai közé lép — örvendetes tudomásul szolgálván kötelezvénye a pénztárhoz tétetik át.

288. Gómán nyomda különféle nyomtatványokról szóló számláját mutatja be — a 139 frt 99 krnyi összeg kifizetésre utalványoztatik.

289. Ugyanaz az „Erdélyi Gazda“ 3/IV-vi nyomdai számláját adja be — a 230 frt 85 krnyi összeg kifizetésre utalványoztatik.

290. és 291. Ministerium 21020 sz. alatt és kolozs-monostori igazgatóság 131 sz. alatt az ösztöndíjakra kinevezett folyamodók névsorát közli — tudomásul szolgál.

293. Máriaffy Albert tagtárs panaszt tesz, hogy bora a párisi kiállítási statistikában hectoliterenként 8 frttal lett árazva — constatálta, hogy e téves adat csakis az illető beküldő hibájából csuszott be s hogy a szóban forgó gyulatelki bor hectoliterenként 50—60 frton szokot kelni.

294. Gyergyó ditrói Orosz Alajos vinczellérképezdei ösztöndíjért folyamodik — miután folyamodó minősültnek találtatott, az ösztöndíj számára kiadatni határoztatott. Az Elnökség egyszersmint felhatalmaztatott, hogy a netán még beérkező folyamodásokat utólagos jelentéstétel mellett saját legjobb belátása szerint lássa el.

296. Br. Kemény István a brassói borkiállításra borokat jelent be — a pinczeegyletbe tétetik át.

297. Gróf Schweinitz Gyulának a vándorgyűlésre vonatkozó jelentése — időközben elintéztetvén, tudomásul szolgál.

298. Főispán Potsa József a tárlati érmekeket és díjakat nyugtatja — nyugta a pénztárhoz tétetett át.

299. Minister Br. Kemény Gábor ur ő nmlga saját képviselőjéül a vándorgyűlésre főispán Potsa Józsej urat kéri fel — tiszteletteljes tudomásul szolgál.

300.—305. Háromszékmegeye, Sepsiszentgyörgy városa, Kis-Küküllő, Alsó-Fehér és Maros-Tordamegeye, valamint a küküllőmegeyei gazd. egylet vándorgyűlési képviselőiket jelentik be — örvendetes tudomásul szolgálván a vándorgyűléshez tétetik át.

306. és 307. Az orsz. kertészeti egyesület meghívásai folytán — egyleti képviselőül Szabó Samu, szakosztályi képviselőül pedig Szentgyörgyi Lajos kéretik fel; utóbbinak akadályoztatása esetén helyettesítéséről ugyancsak a szakosztály fog gondoskodni.

308. Kertész Krezsek István a déési tárlat meglátogatására 15 frt segélyt kér — kérése megadatott.

309. Tagtárs Szentgyörgyi Lajos közbejött akadályok miatt a gyümölcsészeti kiállítás képviselétéről lemondani kénytelen s maga helyett Brassai József urat javasolja a sepsiszentgyörgyi teendőkre felkérni — Brassai József tagtárs ez értelembe felkértevén, a megbízást szives készséggel elvállalta.

310. Elnök indítványozza, hogy évi 800 frt segély mellett egyleti köztelkünk a város részére községi fatiskolául ajánlássék fel — egyhangulag elfogadtatván a beadvány elkészítésére s benyújtására az Elnökség kéretett fel.

311. Egyleti titkár a budapesti ampelographiai és bécsi borászati gyűlésről terjedelmes szóbeli előterjesztést tesz — helyeslő tudomásul szolgál.

Hitelesítik:

Páll Sándor,

Girsik János,

Szenkovich Márton.

Szabó József,

egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos,

egyleti titkár.

Értesítés a ragályos és járványos állati betegségekről 1879. okt. 7-ig.

M e g y e	K ö z s é g	Az állatok faja és darabszáma	A kör megnevezése	Elhullt vagy gyógykezeltek
Brassó	Brassó	1 szarvasm.	lépfene	elhullott
"	Bácsfalu	1 " "	" "	" "
"	Földvár	1 ló	takonykór	kiirtott
"	Dánfalva	2 szarvasm.	lépfene	elhullott
Csik	Borzás	2 " "	" "	" "
Kis-Küküllő	Bátos	3 " "	" "	" "
Kolozs	Alsó-Füld	1 bival	" "	" "
"	Segesvár	1 szarvasm.	" "	" "

A magyar korona egész területe marha és z-m-e-t-i-e-s.

Kerti termények árjegyzékei.

Árjegyzék 1879/80-ra Gróf Zichy Ferencz bihari díszegi pinczészeténél eladó szőlővesszők és gyümölcsfákról, valamint saját termelésű borokról.

Árjegyzék 18⁷⁹/₈₀-ra a torda-aranyosi gazd. egyeslet kertjéből kiadható csemetékről és szőlővesszőkről.

Dömötör László (Budapest, régi város ház) elfogad megrendeléseket a puszta-póói faiskolájából kiadandó csemetékre s az őszi s tavaszi megrendeléseket október hó 15-éig beküldeni kéri. Részletes katalogust kívánatra küld, 10 frton felüli megrendelésnél 10% árleengedés és a csomagolás nem számíttatik.

Bachmaier Gyula ügyvéd brassói faiskolájában sok ezer nemes csemete és diszfa kapható ezerenként nagyon jutányos árban, bővebb felvilágosítással a tulajdonos teljes készséggel szolgál. —

Uj naptárak.

A Franklintársulat kiadásában megjelentek és szerkesztőségünkhez beküldettek:

Kertész-gazdászati naptár 1880-ra szerkesztette Dr. Farkas Mihály II. évfolyam, ára 80 kr.

Borászati naptár 1880-ra szerkesztette Dr. Nyáry Ferencz VII. évfolyam, ára 80 kr.

Falusi-gazda naptára 1880-ra szerkesztette Szorzon Pál, XVI. évfolyam, ára 80 kr.

E csinos kiállítású, dústartalmu naptárakat ajánljuk olvasó közönségünk szives figyelmébe. —

Hasonlóképen beküldetett: Szegedi képes naptár 1880-ra kiadja Burger Gusztáv, mely a szokásos tartalom mellett kivált a Szegedet ért borzasztó vésznek szentelt hü leírást, mely képekkel is van illusztrálva, az ügyesen összeállított naptárnak ára csak 30 kr.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, okt. 4—okt. 11-ig. 1879.

Buza élénk üzlet mellett emelkedőben; forgalom 100,000 metermázsa, ár 12·50 frt.

Rozs erősen keresve, forgalom 6000 metermázsa, ár 9·25 ft.

Árpa szilárd üzlet, forgalom 4000 metermázsa, ár: takarmányárpa 6·80 frt, seres árpa 9·25 frtig.

Zab kissé szilárdabb, forgalom 4000 metermázsa, ár 6·20 frt.

Törökbuza korlátolt üzlet, forgalom 6000 metermázsa, ár 7·05 frt.

Repcze csekély üzlet, mert vevők visszatartott forgalom mintegy 8000 metermázsa, ár 11·25 frt.

Gyapju forgalom nagyon csekély, üzlet folyvást nyomott és vontatott Eladatott 250 metermázsa középfinom egz nyirelű 79—82 frt, 80 metermázsa közepes bárány gyapju 74

—75 frt, 70 metermázsa hevesi nyári 73—76 frt. (Árak per 56 kilogramm). Gyárilag mosott gyapjuból 8500 kilo kell el a belföld számára 1·90—3·85 kilója.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest okt. 11. | Bécs okt. 11.

Buza	12 00—13·85 frt	12·20—14·80 frt
Rozs	8·85—9·00 frt	9·20—10·25 frt
Árpa, takarmány	6·60—6·90 frt	— — —
Árpa, szeszfőzésre	7·30—7·90 frt	— — —
Árpa, seres	8·50—10·50 frt	10·50—11·60 frt
Zab	6·05—6·20 frt	6·20—7·00 frt
Repcze	10·80—11·20 frt	11·50—13·00 frt
Törökbuza	6·60—6·70 frt	7·15—7·55 frt

Budapesti marhavásár okt. hó 9-én 1879. Összes felhajtás 2157 db nagy- és 4228 db apró marha. Ebből eladatott: 75 drb. bika, 718 drb. ökör, 831 drb. vágó tehén, 138 drb. fejős tehén, 278 drb. bival, 256 drb. borju, 3969 drb juh. — Árak: bika darabonként 60—140 frt, ökör páronként 150—320 frt, vágó tehén páronként 125—200 frt, fejős tehén darabonként 90—205 frt, bival páronként 130—190 frt, borju darabonként 18—30 frt, juh páronként 12½—16 frt. Husárak 100 kilonként: ökörhús 47—52 frt, tehénhús 46—50 frt, borjuhús 60—80 frt, bivalhús 42—45 frt.

Bécsi marhavásár okt. hó 6-án. Összes felhajtás 2702 darab és pedig 1297 drb. magyar, 1237 drb. lengyel és 168 drb. német fajta, melyből 2504 drb. ökör, 77 drb. tehén, 30 drb. bika és 91 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 54—57 frt, lengyel 53—57 frt, német 55—58 frt, tehén 49—55 frt, bika 47—52 frt, bival 44—48 frt. Lábán darabonként 110—261 frtot fizettek.

Kőbányaisertésvásár okt. 10-én: (Az első magyar sertéshizláló részvénytársaság jelentése.) A hűvös idő folytán az üzlet kellemesebb és a kelet nagyobb volt, az árak ugyan nem javultak, de mivel a felhajtások a szükségletnél jóval csekélyebbek voltak, azért a készletek 5000 drbnál többel csökkentek, minek következtében hétvégével szilárd hangulat állott be és jegyzett áron nehezen lehetett valamihez jutni. Egy 1880. február havában szállítandó csapat sertés 45 krral kötött.

Derecezeni vásár okt. 5-én, A vásáron 15000 drbnál több tartani való sertés volt, többnyire rosszul tartott állatok, melyek nagyobbbrészt eladattak; 1½ és 2 évesek páronként 22—35 frton, idei 8—10 hónapos malacok pedig 10—18 frton keltek el.

Jegyzett árak: magyar sertés 280—340 klgr. 38½—39¼ kr, 200—250 klgr. 41—42 kr, 140—180 klgr. 42—44 kr, szerb-nehez 39½—40¼ kr, nehéz 37½ kr, oláh könnyű 41—33 kr, süldők 39½—40¼ klgrmja tisztasuly. Eleség árak: tengeri 6 frt. 80 kr, árpa 6 frt. 60 kr, mm. és készpénzért. Helyi állomány: okt. 3-ról maradt 69540 drb. Felhajtott: Al-

földről 3930 drb., Erdélyből 360 drb. Szerbiából 340 drb., Oláhországból 2650 drb., magyar északi vasutal 610 drb., összesen 7790 drb., Elhajtatott: Felföldre 380 drb., Bécsbe (mult héten 1134 drb.) 3450 drb., Prágába 1040 drb., Bodenbachon át 3750 drb., Rutkán át 1110 drb., Stuttgart és Mainzba 610 drb., összekötő vasutal 360 drb., budapesti fogyasztás 2280 drb., kültelki fogyasztás 120 drb., Összesen elhajtatott 13100 darab. Marad állomány 64230 darab. A részvényszállításokban 11460 drb. van elhelyezve.

Bécsi sertés vásár október 7-én. Összes felhajtás 4322 darab és pedig 1171 drb. nehéz, 1431 drb. középnehéz és 1050 drb. süldő; melyből 1050 drb. magyar, 1724 drb. orosz-lengyel, 1384 drb. szerb és 168 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 35—36½ frt, középnehéz 34—35 frt, süldő 30—38 frt, szalonna és zsír 44—48 frt.

Drezdai vásár okt. 6. A vásáron 511 drb. vidéki és 522 drb. magyar sertés volt, amazok 55—57 fill., ezek 46—48 filléren keltek el ½ klgként.

Berlini vásár okt. 6. A felhajtott 7682 drb. sertés felül multa a szükségletet, miért az árak nyomottak, mecklenburgi 51—53 mk. oroszok 42—44 mk, magyar 40—42

mk, 50 ö tárával.

Disznózsir olcsóbb árral élénk üzlet; kész áruhordóval együtt 47—47½ frt, october—november havi kötésben hordó nélkül 43½—44 frt.

Szalonna csekély készlet mellett a vidéki szalonna 49—50 frt, városi áru 43—45 frt; füstölt szalonna 50—51 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS

Hirdetések.

➡ Pénz-kölcsönök ➡

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 5 vagy 6% kamattal mellett törlesztésre és 4000 frton felülieket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölk.

Bekebelezett terhek kifizetését szintén eszközölöm.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál.

(2.) (41—52.)

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“.

Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. saájátház.

Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig

A csaknem félszázad óta fennálló

(13.)

1831-ik évben alapított

szabadalmazott trieszti

(12—12.)

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

(ASSICURAZIONI GENERALI)

kolozsvári főügynöksége, Boér Sándor által képviselve.

Az erdélyi gazdasági egylettel, 1879. július 1-én, 12 évre terjedőleg kötött szerződés értelmében, elvállalja az Erdélyi gazdasági egylet n. é. tagjai biztosításait rendkívüli leszállított díjtételek mellett, 1) tűz-, és villám-, 2) jég- és 3) szállítmány-károk ellen, továbbá biztosít 4) tőkéket és életjáradékokat (nyugdíjat) az ember életére; mindenféle módozat szerint.

Kifizetett kártérítések: 1878-ik év folytán, 15,404 káreset után 6,330,771 fr 18 kr. és a társulat keletkezése óta 379,317 „ „ 129,319,662 fr 57 kr.

Az 1878-iki évre közzétett és minden ügynökségnél betekinthező vagyonmérleg szerint a társaságnak készpénzben, értékpapirokban meglevő, továbbá ingatlanokban, jelzálogkölcsönben, bankoknál stb. elhelyezett alap- és tartaléktőkéje: 22,950,488 fr 99 kr. a több éves biztosítások váltóval fedezett díjai: 11,715,122 fr 99 kr.

Figyelmeztetés: Bátrak vagyunk különösen az Erdélyi gazdasági egylet n. é. t. tagjait egész tisztelettel felhívni: méltóztassanak a fennhivatolt szerződés által megállapított rendkívüli kedvezmények igénybe vétele céljából az iránt rendelkezni, hogy biztosítási szándékuk egyenesen az alólirt főügynökségnek, vagy a társaság ügynökei tudomására jusson, kik aztán a további teendőkről gondoskodni fognak.

WALSER FERENCZ

első magyar Gép- és tűzoltószerek-gyára, harang- és ércöntőde.

Budapesten és Kolozsvártt

Borsajtók a legkitünőbb rendszerű,

Szőlő roncsoló-malmok és rosták,

Borszivattyuk minden bozzá való felszereléssel gyári áron kedvező feltételek és jótállás mellett ajánlja

Walszer Ferencz magyar gazdasági gépgyárai egyesített raktárának és gépműhelyének erdélyországi fióktelepe

Kolozsvárt, bel-monostorutcza 12. szám,

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek, (Értelmes ügynökök és ismételadók kerestetnek).

(15)

(13—23)

Piaczi árak.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	jelegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tűzifa	marhahús
Á r a k r a j o z á r o k b a n											
Besztéroze		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Szereda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déás		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogarás		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós	okt. 4	700	650	400	400	200	450	170	30	—	36
Kolozsvár	okt. 9	800	—	450	—	230	360	140	130	300	44
M.-Vásárhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
N.-Szében	okt. 11	910	780	480	460	280	460	170	100	320	44
Hegyesvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-Sz.-György		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szamosújvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	okt. 9	710	475	470	—	242	320	120	60	240	40
Sz.-Udvarhely	okt. 7	700	500	450	—	250	400	180	30	200	36
Torda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Hunyad		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelőnek minden külön díj nélkül tetés szerint akarhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	széri hirdetésnél										
	fizetendő forint										
	1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-24	1-30	1-36	1-42	1-52	
$\frac{1}{16}$ v. egész oldal	7	20	33	65	95	120	140	160	180	210	
$\frac{3}{16}$ v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
$\frac{1}{4}$ v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
$\frac{3}{16}$ v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
$\frac{1}{8}$ v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedréz engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.